

Збройна боротьба: теорія, забезпечення, досвід

УДК 355.02:351.862.4

В.І. Ткаченко, Є.Б. Смірнов

Харківський університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Харків

ПРИНЦИПИ СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СИЛАМИ ВНУТРІШНЬОЇ І ЗОВНІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Визначена одна з проблем методологічного забезпечення системи управління силами внутрішнього і зовнішнього секторів безпеки, організації взаємодії між суб'єктами управління та їх ефективного функціонування.

Ключові слова: національна безпека, система управління, органи управління, прийняття рішення, планування, сектор безпеки.

Вступ

Постановка проблеми. Необхідно зазначити, що термін «безпека» став застосовуватися в людському суспільстві з 1190 року [2]. Його значення характеризувало спокійний стан духу людини, що вважає себе захищеним від будь-якої небезпеки. Однак цей термін, хоча й проіснував у даному значенні до XVII в., вживався досить рідко. У XVII – XVIII ст. майже у всіх країнах домінує судження, відповідно до якого головна мета держави – загальний добробут і безпека. Від того часу термін «безпека» отримав нове тлумачення, а саме – ситуація спокою, відсутності реальної небезпеки (фізичної, моральної), а також дотримання відповідних матеріальних, економічних, політичних умов. З безпекою асоціюються відповідні органи й організації, що сприяють створенню даних умов.

Людське суспільство, як відомо [6], складається з низки взаємодіючих «організмів» – суспільних організацій¹. Будь-яка соціальна організація, як і сама людина, уразлива. Вона уразлива по відношенню до цілої низки як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Стан захищеності від несприятливих, небажаних і шкідливих впливів визначається поняттям безпеки. Воно характеризує деяку філософію існування і розвитку всього живого.

¹ Суспільна організація – це елемент соціальної структури суспільства, штучне об'єднання інституціонального характеру, яке призначено для виконання чітко визначених функцій. Ознаками соціальних організацій є: наявність цілей; конкретне втілення суспільної влади; сукупність функціональних можливостей (статусів) і соціальних ролей; правила, що регулюють співвідношення між ролями; формалізація значної частини цілей, завдань, відносин. Держава – це також соціальна організація [8, 9].

Можна навести ще одне висловлення поняття безпеки – це надійність існування об'єктів соціальної природи і стійкого прогресивного їх розвитку [5]. Безпека визначається так само, як складна система – сукупність зв'язків і відносин, що характеризують такий стан соціального об'єкта, при якому забезпечується його стійке, стабільне існування, задоволення і реалізація життєвих потреб, здатність до ефективного парировання внутрішніх і зовнішніх загроз, до саморозвитку і прогресу [7]. При цьому безпека є атрибутивною властивістю системи, яка характеризує стан її цілісності, стійкості, відносної самостійності і здатності до саморозвитку, як результат захищеності системи від деструктивних дій.

Держава має багато структур, які можуть ефективно боротися з причинами і наслідками небезпечних ситуацій, що виникають у внутрішньому державному або міждержавному середовищі. Але ситуації, що можуть виникнути, повинні бути прогнозованими, дії спеціальних сил керованими, а ефективність їх дій очевидною.

Якщо зовнішня складова воєнної безпеки має під собою ієрархічну, налагоджену структуру системи військового управління, то складова управління силами внутрішньої безпеки в державі потребує більш детального аналізу, ретельної роботи щодо синтезу необхідної структури управління. Проблема полягає у методологічному забезпеченні визначення необхідної кількості таких структур управління, в їх узгодженні між собою, у визначенні і реалізації принципів побудови таких структур та їх ефективного функціонування на постійній основі.

Мета статті полягає в узагальненні основних принципів побудови структури управління силами безпеки в державі та у формуванні напрямків наукових досліджень.

Викладання основного матеріалу

Еволюція людської історії виявила ряд закономірностей [3], що характеризують функцію безпеки:

соціальний прогрес не усуває й не скасовує небезпеки існуванню особистості, суспільства, держави;

ріст могутності людей над природою супроводжується збільшенням масштабів загроз людству;

в міру диференціації суспільства й ускладнення його організації розширюється й спектр соціальних небезпек;

соціальні загрози не є незмінними й модифікуються разом з розвитком суспільства;

системи безпеки є невід'ємним атрибутом складних соціальних систем і організацій;

недооцінка або ігнорування проблем безпеки на всіх рівнях соціальної організації не тільки обертається тими або іншими втратами, але, в остаточному підсумку, неминуче веде до падіння життєздатності (конкурентоспроможності) і навіть загибелі відповідних її елементів (суб'єктів).

Основу національної безпеки складають людина, громадянин і держава, а проміж них в загальній структурі, як буфер має знаходитися громадянське суспільство [1]. В широкому розумінні цього слова, суспільство включає всі види і форми

соціальної взаємодії особистостей в ході організації спільної життєдіяльності в умовах, що створила державна влада. Тобто баланс інтересів між особистістю і державою знаходиться через суспільство, якщо суспільство здорове, то й держава сильна, й особистості добре в ній живеться. Причому суспільство є системою із самоорганізацією свого розвитку, але в будь-якій системі можливі каталізаційні процеси, до яких й треба віднести вплив певних ідеологій.

Ідеологія (грец. *ідеологія*, від грец. *ідея* – прообраз, ідея; і *логос* – слово, розум, вчення) – система концептуально оформлених поглядів і ідей, що виражають інтереси різних соціальних класів, груп, товариств [8], в якій (системі) усвідомлюються і оцінюються відносини людей до дійсності і один до одного, а також відстоюється первісність пріоритету держави перед особистістю (консервативна ідеологія) або первісність особистості перед державою (ліберальна ідеологія). Ідеологія включає в себе не тільки знання про соціально-політичне життя, але й оцінку тенденцій, процесів і різних сил цього соціально-політичного життя.

Якщо розглянути весь спектр ідеологічного спрямування суспільства будь-якої країни, то, як правило, у ньому є присутніми всі ідеологічні спрямування: від крайне лівих до крайне правих (рис. 1).

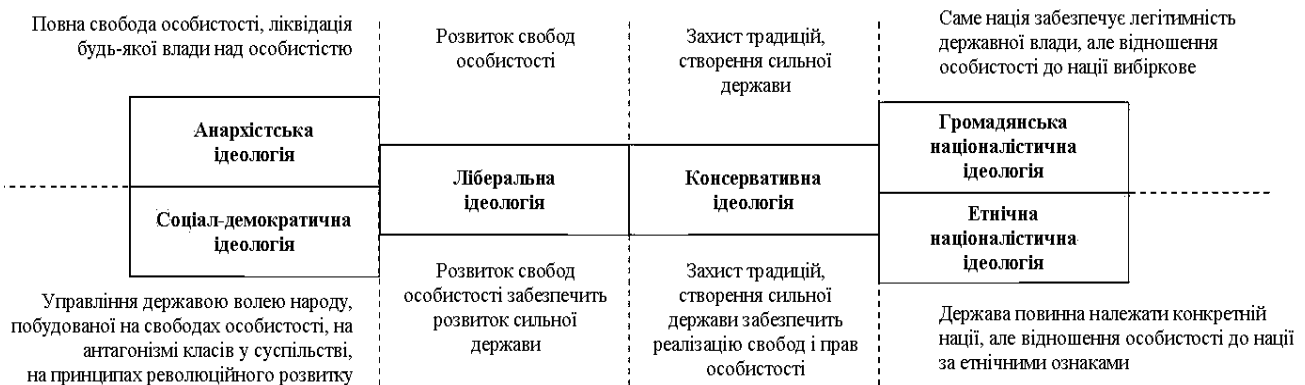

Рис. 1. Види ідеологій, політичні стратегії, що мають місце в державах, та які впливають на стан і рівень національної безпеки

Для впровадження ідеологій у життя створюються партії, які боротимуться за владу для реалізації зазначених політичних ідеологій. Саме наявність багатопартійної системи в державі характеризує політичний клімат, рівень розвитку суспільства та рівень безпеки громадянина, суспільства й держави.

Й саме партійне будівництво має стати одною з основних функцій держави, якщо вона хоче існувати.

Історія розвитку суспільства у світі показала, що крайні (праворуч і ліворуч від центру на

рис. 1) ідеології не забезпечують головну цивілізаційну мету – розвиток держави, безпечну життєдіяльність громадського суспільства та її основи – кожного громадянина. Партійна боротьба за владу без визначення свого відношення до держави, суспільства і громадянина є самою великою небезпекою для зазначених трьох суб'єктів.

Здійснення державної політики з питань національної безпеки передусім має передбачати визначення пріоритетів цілей та органів державної влади щодо їх досягнення. Без визначення мети як основи всього процесу її реалізації не мож-

ливий поступальний розвиток на шляху ефективного вирішення засобами державних політичних рішень проблем безпеки життєдіяльності людини, суспільства й держави. Без мети неможливо здійснювати керуючі впливи, без мети взагалі не може бути процесу управління.

Найпридатнішою моделлю для аналізу множини національних цілей є *модель ієрархії цілей* – формалізована система, що заснована на матричному численні й теорії графів [4]. Суттєвим чинником, що вказує на практичну корисність запропонованої моделі, є те, що вона однаково придатна для вирішення завдань розподілу як енергетичних, матеріальних, так і інформаційних ресурсів.

При виборі стратегічних цілей пропонується керуватися *нерівністю Тінбергена* [10], яка зазначає, що кількість цілей не повинна перевищувати кількість використовуваних державою інструментів. У протилежному випадку в державі не вистачить ресурсів щодо реалізації поставлених цілей.

При вивченні проблем і організації забезпечення національної безпеки важливе значення набуває її структурна класифікація. Звичайно, усяка класифікація досить умовна, і кожна з них будується з певними цілями й завданнями.

Яким чином здійснювати розділення функцій певних органів управління за сферами безпеки? Часто в полеміці за тематикою безпеки зустрічаються слова безпека і оборона. Здається, що обороною країни є кому зайнятися, лишилось вирішити питання безпеки всередині держави.

Словосполучення «безпека і оборона» це не два різних боки діяльності держави, а словосполучення для одного поняття. Безпека досягається через оборону держави, а оборона є елементом безпеки держави. Тобто не існує необхідності розділення органів управління за лінгвістичним принципом: «безпеки» і «оборони».

Однак, необхідно враховувати житейський принцип організаційної діяльності: «Перед тим як об'єднатися, треба розмежуватися». Розділити одну й ту ж діяльність щодо забезпечення безпеки треба по інших властивостях, наприклад, – зовнішня і внутрішня безпека. Ці два боки одного і того ж поняття розділяють сектор відповідальності за безпеку: зовнішню і внутрішню. Крім того, сам зміст кожного з видів безпеки (рис. 2) об'єктивно має всередині зовнішню і внутрішню складову. За одну з них повинен відповідати один орган управління держави, за другу – інший.

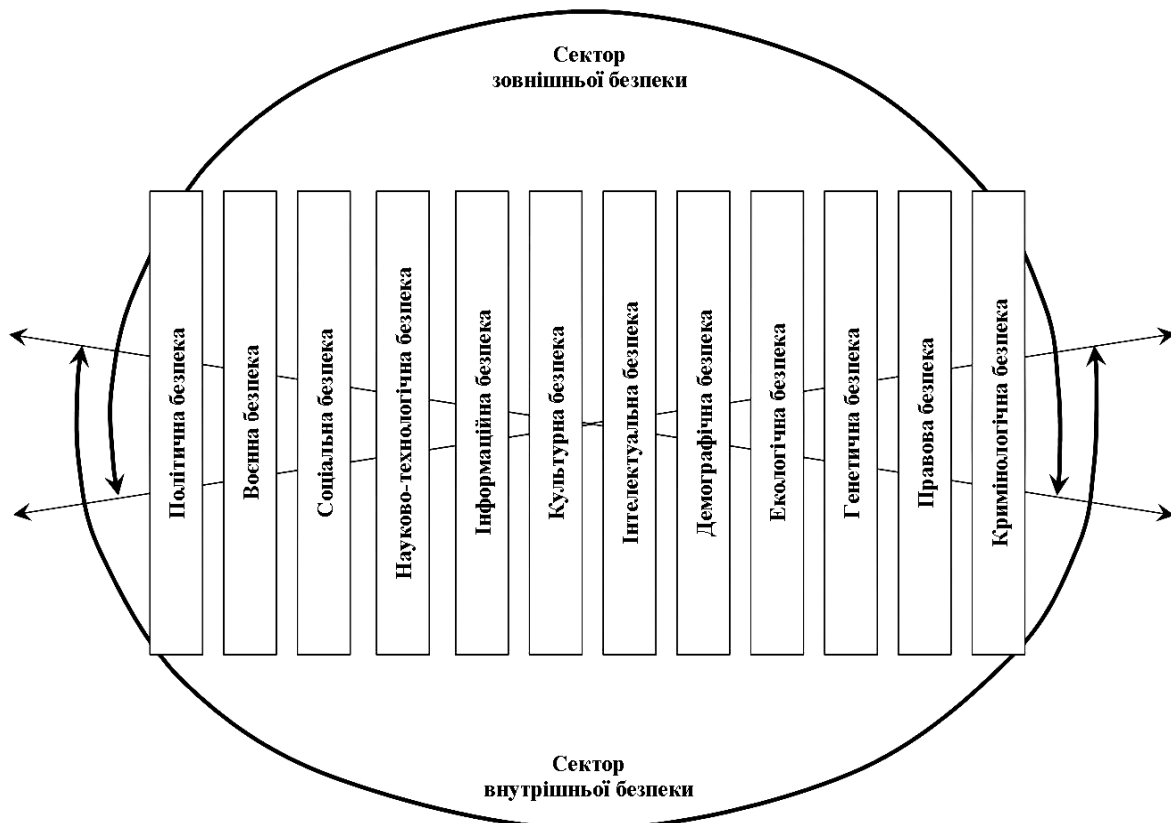

Рис. 2. Розділення завдань безпеки на зовнішній і внутрішній сектори з деяким кутом перекриття сфер відповідальності

Крім того, пропозиція щодо розподілу структур безпеки на внутрішню й зовнішню складову обумовлюється ще й тим, що при забезпеченні

внутрішньої безпеки потрібні зовсім інші методи, форми й способи, ніж при забезпеченні зовнішньої безпеки.

Необхідно розглядати види безпеки з системних позицій. Це дозволить розділити не тільки сфери відповідальності (сектори безпеки), але й організувати дієвий контроль за плануванням і реалізацією певних заходів держави в секторах безпеки.

Види безпеки: політична, воєнна, економічна, соціальна, науково-технологічна, інформаційна, культурна, інтелектуальна, демографічна, екологічна, генетична, правова, кримінологічна у своєму змісті мають зовнішню і внутрішню складову. Наприклад, зовнішня і внутрішня політика, воєнна безпека роз-

різняє оборонну складову (боротьбу проти зовнішнього агресора) і внутрішню складову стосовно розвитку військово-промислового комплексу держави, наукового забезпечення його функціонування, а інформаційна безпека завжди мала зовнішню і внутрішню спрямованість й таке інше.

Тобто кожен з наведених на рис. 2 видів безпеки має зовнішній і внутрішній бік безпеки. Відповідальним за кожен з них має призначитися окремий орган управління, але обидва мають функціонувати під керівництвом президента України (рис. 3).

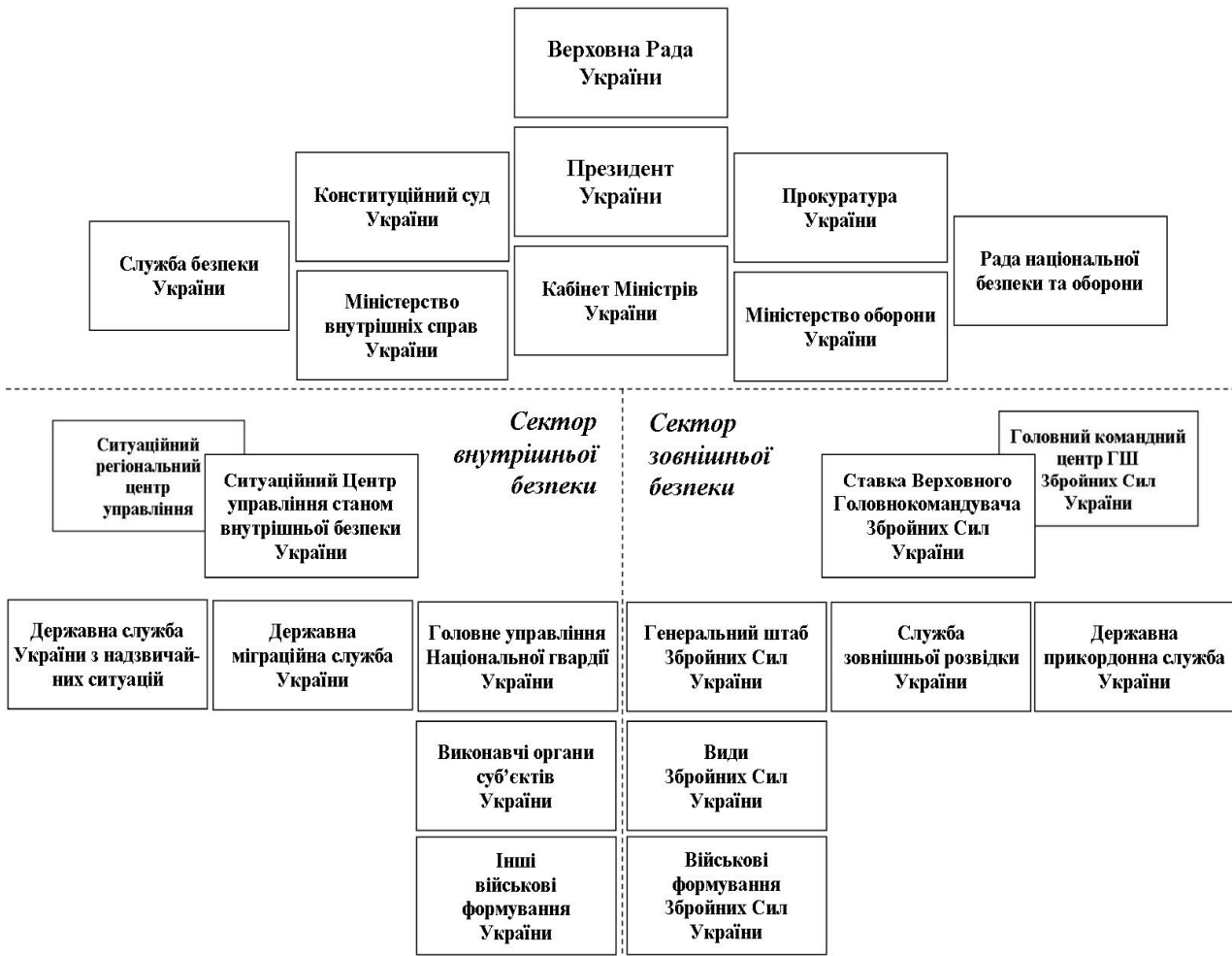

Рис. 3. Основні суб'єкти управління в секторах відповідальності щодо забезпечення національної безпеки України

Необхідно зауважити, що (рис. 3) розділення суб'єктів по секторах відповідальності означає лише їх зверхність у прийнятті відповідних рішень та в управлінні заходами безпеки.

В реалізації завдань забезпечення національної безпеки України участь приймають всі перелічені на рисунку 3 суб'єкти, як з внутрішнього, так й з зовнішнього сектору безпеки (перелік звичайно можна доповнювати).

Рішення щодо планування дій з безпеки мають приймати:

Президент України – стратегічне рішення;

Начальник Генерального штабу, Керівник Служби безпеки України, Міністр внутрішніх справ, Командувач Національної гвардії (НГ), Керівник державної служби з надзвичайних ситуацій, керівник міграційної служби – стратегічні рішення за напрямками відповідальності в секторі безпеки; командири оперативних територіальних об'єднань НГ, керівники служб в регіонах за відповідними напрямками – оперативні рішення; командири військових частин, підрозділів НГ, спеціальних частин і підрозділів з ліквідації надзвичайних ситуацій – тактичні рішення.

Кожне рішення базується на замислі досягнення поставленої мети й без плану дій ніяке рішення не може реалізовуватися.

Безпосередньо за організацію виконання завдань сектору зовнішньої безпеки відповідає Генеральний штаб й саме він керує всіма заходами, а за виконання заходів внутрішньої безпеки відповідають органи управління «внутрішньої безпеки» - Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ за напрямками Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної міграційної служби і, окремо, військової складової – Головного управління Національної гвардії України та інших.

Для реалізації практичних завдань безперервного контролю за станом внутрішньої безпеки необхідним стає створення «Ситуаційного центру управління станом внутрішньої безпеки України», як пункт управління, на якому розміщуються органи управління завданнями внутрішньої безпеки для реалізації своїх функцій.

Для забезпечення управління заходами сектору зовнішньої безпеки відповідно до Закону України створюється Ставка Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України, а до її створення на постійній основі функціонує Головний командний центр (ГКЦ) Генерального штабу Збройних Сил України, на якому повинні розміщуватися всі зазначені органи управління для реалізації своїх функцій забезпечення зовнішньої безпеки.

Місце Президента України, як головного органу управління, має знаходитися на обох пунктах управління, але при виникненні загроз з сектору зовнішньої безпеки Ставка ВГК ЗС України (ГКЦ ГШ ЗС України) стає старшим органом управління по відношенню до органів управління Ситуаційного центру управління станом внутрішньої безпеки України.

Для узгодження питань управління та організації взаємодії з питань внутрішньої і зовнішньої безпеки на відповідні пункти управління повинні перебувати оперативні групи.

Якщо система управління в секторі зовнішньої безпеки за своєю природною сутністю носить системний ієрархічний характер, то структура управління в секторі внутрішньої безпеки ще повинна пройти певний шлях ієрархічної систематизації.

Ієрархічна систематизація є принциповою вимогою до побудови структури системи управління силами сектору внутрішньої безпеки. Це означає наявність єдиної ієрархічної цільової функції управління (від Президента до окремого підрозділу, який діє в середовищі небезпеки). Обов'язковим є певна послідовність у прийнятті

рішень (у поточному ситуаційному плануванні діяльності) – від верхнього до нижнього рівня управління й певна послідовність затвердження планів – від низу до верху. Останнє доповнюється вимогою принципу вкладеності рішень підлеглого керівника в рішення старшого начальника. Причому треба зауважити, що видані інструкції щодо дій в особливих умовах (за певними сигналами), не є рішенням і в них немає ні цілей, ні замислу їх досягнення.

Зміст рішення складається з багатоваріантного замислу дій сил забезпечення внутрішньої безпеки в залежності від варіантів розвитку небезпечної ситуації. Причому такий замисел має три рівні деталізації: стратегічний, оперативний і тактичний.

Процес прийняття рішення не стосується, наприклад, вибору: застосовувати чи ні ту, чи іншу силову структуру.

Рішення включає визначення стратегічної (за рівнем) мети, обґрунтування допоміжних цілей на оперативному рівні управління та визначення тактичних цілей, які забезпечать досягнення всього переліку узгоджених цілей на старших рівнях управління. Завдяки створенню ієрархічної цільової функції управління кожен з замислів на підлеглих рівнях створює умови повноти замислу на старшому рівні управління.

Для реалізації функцій управління для органів управління повинна створюватися система пунктів управління, система інформаційно-аналітичного забезпечення, АСУ і зв'язку, система органів управління. Органи управління повинні включати легітимного керівника і штаб. Легітимність керівника полягає у тому, що на оперативному і тактичному рівнях управління знаходяться військові формування, інші спеціальні частини, управління якими повинно здійснюватися на підставі прийнятого професійного рішення, а не за принципом: «Ну, давай!».

В основу такої структури управління повинна лягти структура командування військових формувань України (міністерств, відомств, служб), здатних своєчасно приймати відповідні рішення у своїй ієрархії управління, організовувати планування заходів та управління ними. Причому планування заходів забезпечення внутрішньої безпеки здійснюється по кожній конкретній ситуації, яка може реалізуватися протягом певного часу. Планування має здійснюватися відповідно до вимог керівних документів з врахуванням тих обмежень, які накладаються відповідними Законами України на застосування сили у мирний час.

В секторі внутрішньої безпеки планування спеціальних дій в оперативних (тактичних) формах застосування військових формувань повинно

здійснюватися скоординовано з органами управління Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки, Міністерства внутрішніх справ (Державної прикордонної служби, Державної служби надзвичайних ситуацій, Державної міграційної служби, Головного управління Національної гвардії), Міністерства оборони Збройних Сил України з врахуванням принципів воєнного мистецтва.

Скоординовані дії сил сектору внутрішньої безпеки повинні передбачати єдиний замисел, розвиток якого супроводжується динамікою відтворення можливих варіантів ситуації, що, у свою чергу, вимагає наявності в штабах груп розвідки і оцінювання ситуації, груп спостереження та інформаційно-аналітичного аналізу, груп динамічного прогнозу розвитку небезпечних ситуацій та дій основних сил сектору внутрішньої безпеки. Діяльність груп інформаційно-аналітичного забезпечення завершується формуванням пропозицій та прийняттям рішення з постановкою завдань органам управління на тактичному рівні. Не можливо вирішувати завдання внутрішньої безпеки без всебічного забезпечення, яке планується і контролюється окремими спеціальними групами по видах.

Основні сили сектору внутрішньої безпеки також розділяються на спеціальні групи, наприклад: розвідки, аналітична, прогнозування, блокування, ізоляції, вилучення з натовпу активних порушників громадського порядку, використовуючи при цьому спеціальні, у тому числі, і технічні засоби. Керівник старшого тактичного рівня управління повинен знаходитися поруч в безпечному місці, в якому з допоміжними групами здійснюється всебічний й повний контроль за ситуацією, коли прийняті рішення підтверджуються результатами прогнозу показників ефективності і із всіх можливих варіантів дій сил обраний той, що найбільш ефективно забезпечує досягнення поставленої мети.

Організація ситуаційного управління повинна забезпечуватися мобільною мережею закритого військового зв'язку з використанням технології типу Wi-Fi, що має дозволяти передавати не тільки звукову, але й відео- інформацію.

Вся інформація у часі, наближеного до реального, дозволяє органам управління всіх рівнів своєчасно приймати адекватні рішення, оперативно вносити зміни в замисел дій сил сектору внутрішньої безпеки.

Будь-які масові заворушення можуть супроводжуватися виникненням небезпеки, що вимагає реалізації відповідних дій з метою забезпечення громадського спокою, недоторканності життя й здоров'я населення, нормальної праці й відпочин-

ку громадян, нормальної діяльності державних і громадських організацій, установ і підприємств.

Вибір форм і способів досягнення визначеної мети органами управління сектору внутрішньої безпеки є елементом їх мистецтва щодо формування замислу дій підпорядкованих їм військових формувань. Саме сукупність ієрархії цілей на оперативному і тактичних рівнях управління, які динамічно змінюються у часі, створюють замисел ситуаційного управління діями сил сектору внутрішньої безпеки.

Коли увага суспільства звертається на Захід для порівняння свого курсу розвитку, то необхідно аналізувати відповідні державні структури в інших країнах.

Так, в США для забезпечення підтримання потрібного рівня внутрішньої безпеки у 2003 році була створена на правах міністерства принципово нова структура, яка включила в себе всі відповідні служби безпеки, поставила своєю метою досягти оптимальної взаємодії всіх відомств для запобігання загрози здійснення терористичних актів і боротьби з наслідками стихійного лиха. Даною структурою став Департамент внутрішньої безпеки (Department of Homeland Security), що об'єднав у собі існуючі раніше служби забезпечення безпеки й спеціально створені відомства, призначені для здійснення нових методів боротьби з терором [11].

Висновки

Отже, деталізація сфер відповідальності у забезпеченні безпеки громадянина, суспільства і держави спрямована на підвищення ефективності функціонування відповідної структури системи управління. Деталізацію доцільно проводити у напрямку розділення структур управління за функціями внутрішньої і зовнішньої безпеки. Для відповідних управлінських структур мають створюватися два сектори відповідальності, які повинні перекриватися, та два види органів управління з необхідним переліком повноважень і виділеним ресурсом.

Структура управління силами сектору зовнішньої безпеки базується на принципах управління військовими організаціями:

ієрархічність структур управління (органів, пунктів управління),

централізації при прийнятті рішень і плануванні дій,

вкладеності рішень підпорядкованих органів управління в рішення старшого начальника тощо.

Тому структура управління силами сектору внутрішньої безпеки, яка у всіх умовах обстановки безпосередньо взаємодіє з силами сектору зовнішньої безпеки, повинна мати адекватну війсь-

ковій структуру управління. Така вимога підтверджується й тим, що в особливий період виникає необхідність підпорядкування структури управління сектору внутрішньої безпеки структурі управління сектору зовнішньої безпеки.

Взаємодія повинна бути організована на всіх рівнях управління: стратегічному, оперативному і тактичному.

Оскільки силові структури сектору внутрішньої безпеки на оперативному і тактичному рівні мають військові і спеціальні формування, то органи управління на цих рівнях управління повинні очолювати тільки спеціалісти, здатні своєчасно приймати компетентні обґрунтовані рішення й ставити відповідні завдання в ході реалізації функцій з відповідальністю за певний сектор внутрішньої безпеки.

Рішення повинні прийматися по кожній конкретній небезпечній ситуації, що може виникнути у повсякденній обстановці.

Рішення повинно включати ієрархію цілей діяльності, варіанти замислу дій структур для ліквідації небезпеки, оперативно доводиться і корегується за принципами ситуаційного управління. Для цього має бути розроблена Настанова з прийняття рішень та планування діяльності з ліквідації умов внутрішньої небезпеки на всіх рівнях управління з визначенням органів управління, які мають виконувати основні функції.

Для забезпечення єдності сил сектору внутрішньої безпеки доцільно в органах виконавчої влади держави створити відповідні органи управління з відповідною регіональною структурою пунктів управління. На дану структуру покласти відповідальність за організацію та управління заходами сектору внутрішньої безпеки з певними повноваженнями, які дозволятимуть у постійному режимі здійснювати контроль за станом обстановки в державі, прогнозування небезпечних ситуацій та планування відповідних заходів в ієрархії управління у тісній взаємодії із структурами сектору зовнішньої безпеки.

Список літератури

1. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про основи національної безпеки України», Указ Президента України від 19 червня 2003 року із змінами 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
2. Гусаченко В.А. Об актуальном контексте понятия «национальная безопасность» [Електронний ресурс] / В.А. Гусаченко // Военная мысль. – М.: Военная мысль, 2007. – №7. – С. 2-13. – Режим доступу до статті: http://militera.lib.ru/periodic/0/v/voennaya-mysl/vm_2007-07.pdf.
3. Зеркалов Д.В. Общественная безопасность: моногр. / Д.В. Зеркалов. – К.: Основа, 2012. – 624 с.
4. Курносоев Ю.В. Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы / Ю.В. Курносоев, П.Ю. Конотопов. – М.: РУСАКИ, 2004. – 512 с. – Режим доступу до електронної книги: <http://coollib.com/b/223786>.
5. Лазарев И.А. Проблемы разработки концепции национальной безопасности РФ / И.А. Лазарев // Проблемы глобальной безопасности (материалы семинаров в рамках научно-исследовательской и информационной программы (ноябрь 1994 – февраль 1995)). РАН ИНИОН, 1995. – 77 с.
6. Логунов А.Б. Региональная и национальная безопасность: уч. пособ. / А.Б. Логунов. – М.: Вузовский учебник, 2009. – 432 с.
7. Манилов В.Л. Национальная безопасность: ценности, интересы и цели / В.Л. Манилов // Военная мысль. – 1995. – № 6. – С. 24-27.
8. Новейшая военная энциклопедия. Сила и гордость новой России / редкол.: А.П. Горкин [и др.]. – М.: РИПОЛ классик, 2007. – 1664 с.
9. Основы стратегии национальной безопасности та оборони держави: підручн. / В.Г. Радецький, О.П. Дузь-Крятенко та ін.: – К.: НУОУ, 2009. – 596 с.
10. Петров В. К. Устойчивость государства / В.К. Петров, С.Г. Селиванов. – М.: Экономика, 2005. – 491 с.
11. The Department of Homeland Security has a vital mission: to secure the nation from the many threats we face [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалу сайту: <http://www.dhs.gov>.

Надійшла до редколегії 8.12.2015

Рецензент: д-р техн. наук, проф. Г.А. Дробаха, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

ПРИНЦИПЫ СТРУКТУРНОГО ПОСТРОЕНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ СИЛАМИ ВНУТРЕННЕЙ И ВНЕШНЕЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАНЫ

В.И. Ткаченко, Е.Б. Смирнов

Определена одна из проблем методологического обеспечения системы управления силами внутреннего и внешнего секторов безопасности, организации взаимодействия между субъектами управления и их эффективного функционирования.

Ключевые слова: национальная безопасность, система управления, органы управления, принятие решения, планирование, сектор безопасности.

PRINCIPLES OF STRUCTURAL CONSTRUCTION OF CONTROL THE SYSTEM BY FORCES OF INTERNAL AND EXTERNAL SAFETY OF COUNTRY

V.I. Tkachenko, E.B. Smirnov

One of problems of the methodological providing of control the system by forces of internal and external sectors of safety, organization of co-operation is certain between the subjects of management and their effective functioning.

Keywords: national safety, control the system, management organs, decision-making, planning, sector of safety.